

UDC 785-055.2:792.73(477)

VARIETY SPECIFICITY OF FEMALE ENSEMBLE PERFORMANCE IN UKRAINE

Martyniuk Mariia – graduate student of the Department of Musical Ukrainian Studies and Folk Instrumental Art of the Educational and Scientific Institute of Arts of the Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

The purpose of the article is to study the pop specificity of women's ensemble performance in Ukraine, the formation and development of creative activity of a number of pop women's vocal ensembles, based on their more than half a century of practical experience, to describe the repertoire component of some musical ensembles (taken selectively) and give them an artistic and critical assessment, to determine the personal contribution of the ensemble director to the creative life of the ensemble, to point out the high professional level of creative activity of amateur and professional female pop ensembles.

The article examines the specifics of female pop vocal performance in Ukraine in the second half of the twentieth and early twenty-first centuries. The author analyses the creative activity of female vocal ensembles that have gained wide popularity and become a standard of pop art.

The methodology of the study consists in the application of methods of analysis and synthesis, systematisation of facts, comparison and generalisation of the research results. The systemic-historical method made it possible to study the stages of formation and development of pop vocal performance in Ukraine.

Results. The factors of influence on the formation of pop specificity of vocal performance and the level of interaction of stylistic and genre directions of the repertoire are determined.

Scientific novelty. For the first time, the pop specificity is considered in the context of the work of female vocal ensembles, which laid the foundations of modern popular music, an innovative approach to the repertoire, stage interpretation and popularisation of national song culture.

Key words: specificity of variety art, vocal ensemble, stages of development, repertoire, genre and style features.

Надійшла до редакції 3.11.2023 р.

УДК 477.3.29

ОСОБЛИВОСТІ РОЗМІЩЕННЯ ТРАДИЦІЙНОГО ДУХОВНО-ПІСЕННОГО КОНТЕНТУ НА ПЛАТФОРМІ «YOUTUBE»

Яценко Галина Володимирівна – аспірантка кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
<https://orcid.org/0009-0005-2380-3759>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.689>
galinayatsenko@ukr.net

Висвітлено особливості подання традиційних духовних пісень на платформі YouTube. Визначено роль даного контенту у соціокультурному просторі та духовному житті окремого індивіда. Розглянуто питання «традиційності» та «народності» українських духовних пісень. Розкрито іманентні характеристики духовних піснеспівів, окреслено загальнозначущий культурний код для споживачів духовно-пісенного контенту та виявлено його роль у сприйманні зразків даного жанру.

Ключові слова: українська духовна пісня, духовно-пісенний контент, традиція, Youtube, традиційна духовна пісня.

Постановка проблеми. Майже усі сфери сучасного життя вийшли з реального світу у світ віртуальний, завдяки стрімкому динамічному розвитку та поширенню інформаційно-комунікативних технологій. Для суспільства на даному етапі інформаційний простір суттєво розширився, став значно доступніший, відкривши нові можливості для реалізації самої людини, її потенціалу, само ідентифікації та саморозвитку.

Не оминула впливу технологій і сфера культури, яка завжди відгукується на будь-які зміни в суспільстві, зазнаючи релевантної трансформації, а також мистецька сфера, як відповідь людини на нові виклики сьогодення. Своєрідним каталізатором у цьому процесі виявилася пандемія Covid-19, під час якої люди в усьому світі залишилися в ізоляції, без можливості дієвого залучення до своєї роботи, дозвілля, своїх захоплень, зрештою до живого спілкування. Мережа Інтернет зі своїми соціальними мережами та різноманітними медіа та веб-платформами стала одним із найголовніших засобів комунікації для суспільства.

Релігійні практики в свою чергу теж заповзято інтегрувалися в медіа-інформаційний простір. Онлайн-трансляції Богослужінь, Молебнів, Акафістів та інших церковних обрядів стали звичним

явищем у наш час, що сприяє збереженню духовної спільноти навіть в умовах фізичної віддаленості, робить богослужіння доступними для усіх охочих, хто з якихось причин не може відвідувати храм.

Онлайн-трансляції дозволяють експериментувати з різними форматами богослужінь, включаючи тематичні лекції, інтерактивні діалоги та спільну молитву, залучають людей до соціальної взаємодії (коментарі, питання-відповіді, побажання), а це дозволяє привертати увагу нових аудиторій та поширювати віру. Архівування онлайн-трансляцій забезпечує можливість перегляду богослужінь у майбутньому, або у будь-який зручний для вірян час.

Українська духовна пісня теж зазнала впливу диджиталізації, знайшовши своє місце на різноманітних медіа-майданчиках, зокрема на YouTube. На цій платформі з'явився потужний контент, який складають українські духовні пісні, від давніх традиційних до сучасних. Даний сегмент духовної творчості досі залишається не дослідженим, що й зумовило актуальність нашої статті.

Аналіз досліджень та публікацій. Україномовний пісенний контент на YouTube поки що не став предметом активного наукового зацікавлення, тому ґрунтовних наукових праць на цю тему на нинішній день не достатньо. Висвітленню явища медіатизації мистецтва присвячує свою наукову розвідку В. Ривліна [8]. О. Мусієнко розглядає YouTube і Tik Tok як найбільш поширені аудіовізуальні платформи для репрезентації української національної ідентичності та виявляє, що популяризація у світі українських культурних цінностей відбувається завдяки цим відеохостингам [7]. М. Бугайов у своїй статті зазначає, що поширенню та популяризації сучасної української пісні сприяє інтернет-середовище, зокрема блоги, які надають можливість продемонструвати ідентичність кожної нації [1]. Проте, наукових досліджень та публікацій, які б безпосередньо стосувалися питання традиційного духовно-пісенного репертуару на YouTube, особливостей виконання української духовної пісні та її репрезентації в сучасному медіа-просторі на даний час практично немає.

Мета статті – визначити особливості подачі традиційного духовно-пісенного контенту на платформі на YouTube.

Виклад основного матеріалу дослідження. У поширенні та популяризації культурних, мистецьких і духовних виразів не останню роль відіграє YouTube, дозволяючи митцям, артистам, чи аматорам ділитися своєю творчістю з аудиторією по всьому світі. Відеоформат надає можливість творчої свободи, а також можливість взаємодіяти з глядачами та слухачами через коментарі, вподобайки та підписку на канал, отримати фідбек.

Сутність та особливості жанру української духовної пісні, а саме властиво, його іманентні характеристики полягають у присутності в текстах цих піснеспівів духовної, релігійної, моральної тематики, у глибоких сенсах повідомлень, які вони несуть, в емоційній відвертості у проявах віри (втіха, сум, покаєння, радість, прослава, подяка і т.д.), у вираженні філософських роздумів, духовних істин та моральних цінностей. Духовним пісням властива релігійна лексика та символіка, біблійні алегорії та відсилки до Біблії. Процес сприймання, осмислення духовної пісні пов'язаний з когнітивною діяльністю людини, при якій відбувається використання різних структур. Н. Єсипенко підкреслює, що використання мови (а в нашому випадку тексту духовної пісні) «зумовлює перехід на загальнозначущий для певної спільноти код, на мову семантики», також автор переконує, що «оперування когнітивними структурами значно полегшує символізація...» [3; 41]. Загальнозначущим культурним кодом для християн, які є споживачами українського духовно-пісенного контенту, є знання Святого Письма, загальні уявлення про християнські догми, постулати, сотеріологічна концепція буття. Тому тільки володіючи даним культурним кодом, людина, через духовну пісню, сприйматиме певну ментальну модель, проєктуючи на себе фрагмент картини світу, закладений у тексті, що емоційно підсилений мелодичною лінією.

Н. Єсипенко стверджує: «людина сприймає не стільки текст, скільки змодельований за допомогою тексту фрагмент дійсності, що стоїть за цим текстом». Основою для ментальних моделей, які автор пропонує у своїх текстах, є система знань автора, його перцептивний досвід [3; 42].

Прототипом автора духовної пісні, що уособлює еталон людини побожної, людини, що в молитві виявляє свої почуття, еталон християнського поета О. Гнатюк визначає пророка Давида. До його авторитету дослідниця додає ще авторитет Церкви та авторитетність джерел, якими у творенні тексту керується автор [2].

Тексти загальновідомих духовних пісень можна знайти у різного роду співаниках, а також, як додатки, на останніх сторінках молитовників. Однак, на сучасному етапі, завдяки легкому і простому доступу до мережі Інтернет, людині відкритий безперешкодний шлях до текстів будь-яких пісень, зокрема й українських духовних. Це означає, що людина, перебуваючи у храмі під час Богослужіння, під час хресної ходи, чувань, або здійсненні інших церковних обрядів (винесення плащаниці, єлеопомазання та ін.), коли звучить духовна пісня, маючи можливість із допомогою мобільного телефону знайти текст

пісні, своїм співом долучитися до загального виконання, таким чином бути ще більше причетною до життя церковної спільноти.

Існує низка духовних пісень, що побутують у традиційних християнських церковних спільнотах (православних, греко-католицьких), які супроводжують церковні свята, традиційні церковні обряди та дійства протягом церковного календарного року. Це пісні прослави Ісуса Христа, Богородиці, святих, страсні пісні, Воскресні та пісні на різні церковні свята, пісні про чудотворні ікони, про місця паломництва тощо. Серед практикуючих християн такі пісні мають чималу популярність, оскільки вони звучать протягом року у храмах до і після Літургії, під час Святого Причастя, при Хресній ході, та інших церковних обрядах і визначаються як позалітургійні (за О. Гнатюк) [2; 27] чи, за Ю. Медведиком, паралітургійні [6; 324]. Зазвичай їх виконує церковна громада, часто разом зі священнослужителями. У християнських колах духовні пісні застосовуються настільки активно і систематично, що багато з них стали «традиційними».

Питання «традиційності» українських духовних пісень варто розглянути в контексті поняття «традиція» загалом. Саме слово «традиція» походить від латинського «*traditio*», що в перекладі означає звичай, переказ. «У первісному мовному контексті поняття «*traditio*» могло означати просторову передачу якихось матеріальних речей. Натомість сьогодні, вживаючи це поняття, в більшості випадків говоримо про передачу не матеріальних речей, а інформації і не в просторовому, а в часовому вимірі – з минулого в майбутнє. При цьому під поняттям традиції можна розуміти як сам процес передачі, так і її зміст (тобто те, що передається)» [4].

У випадку з українськими духовними піснями, які мають багаторічну тяглість у церковній практиці українських традиційних конфесій, завдяки якій, власне, і дійшли до наших днів, маємо саме такий приклад передачі інформації, коли сам процес є традицією (церковною) і те, що передається, становить традицію (духовна пісня).

До прикладу, «традиційними» українськими духовними піснями можна вважати такі Воскресні пісні: «Сей день» (о. І. Дуцько), «Христос Воскрес! Велично дзвін» (автор невідомий), «Христос Воскрес! Під неба звід...» о. Й. Кишакевич, «Христос Воскрес! Радість з неба...» (автор невідомий). Широко відомі і найбільш вживані пісні до Ісуса Христа, до Пресвятого Серця Ісусового, до Пресвятої Тайни Євхаристії: «Будь благословенний», «Радуйся Серце», «О, Ісусе, Ти з любови» (о. В. Стех), «Назарета любий цвіте» (о. М. Лончина), «Витай між нами», «Пливи світами» (о. Й. Кишакевич), «О, Ісусе наш небесний» (о. І. Дуцько), «Ісуса в Святих Тайнах» (автор невідомий), «Зійшла зоря» (автор невідомий), та ін.

Низка «традиційних» пісень до Богородиці: «Витай, Маріє» (о. М. Лончина), «Вихваляйте, гори, доли», «Левадов, долинов», «О, Маріє, Мати Божа, зглянься Ти над нами» (о. В. Стех), «Достойно єсть» (автор невідомий), «О спомагай нас, Діво Маріє» (о. Й. Кишакевич), «Пренебесна, пречудесна», «В Назареті зацвіла лелія» (о. І. Дуцько), «Там, де в небі Божа Мати» до Матері Божої Неустанної Помочі (автор невідомий), «Маріє, Діво Пресвята» (автор невідомий), «Ген до неба» гімн Марійських дружин (о. Д. Гловецький, ЧСВВ), «О, Мати Божа, до серця Твого» (о. В. Матюк) та ін. Переважна більшість цих пісень створені наприкінці XIX – поч. XX ст., проте і в XXI ст. вони не втрачають своєї актуальності в контексті християнської церковної традиції та продовжують своє життя, в тому числі, на просторах мережі Інтернет.

Щодо народності духовних пісень із друкованих і рукописних джерел О. Гнатюк стверджує, що цю категорію пісень не слід вважати народними, оскільки автором їх є не колектив, а конкретна людина, навіть якщо авторство залишається анонімним. На думку О. Гнатюк народною вважається пісня створена народом (у розумінні широких мас), та народною вважається пісня, яка функціонує в народі. Авторка пояснює, що дуже мало духовних пісень із «Богогласника» та інших рукописних збірників увійшли до народного репертуару, за винятком деяких колядок (які І. Франко називав наївними) та невеликої кількості покайних пісень, що увійшли до лірницького репертуару, а також найбільш популярних молитовних пісень. Функціонування духовної, ба навіть, ширше, релігійної пісні в народі не перейшло в ширше середовище, тому О. Гнатюк і за цим розумінням терміну не відносить дану категорію пісень до народних. З огляду на те, що духовні пісні творилися книжною українською мовою та, подекуди, мовою, наближеною до церковнослов'янської, дослідниця відносить ці пісні до високої культури. Однак О. Гнатюк не заперечує факт популярності серед народу деяких з цих пісень і простежує їх трансформацію, зокрема у плані поезики і мови у народному вжитку [2].

Українська духовна пісня активно побутує на платформі YouTube, де вона репрезентована широким спектром музичних форм і художніх засобів. Характерною особливістю презентації цього контенту на платформі YouTube є подача пісень у різних виконавських інтерпретаціях і формах аранжування. Тут можна зустріти запис храмового виконання духовних пісень *a cappella*, є тут і ті ж

самі пісні, записані під фонограму, акомпанемент гітари, фортепіано, інструментальних ансамблів найрізноманітніших складів, також є студійні записи духовних пісень із відеокліпами.

Таке розмаїття подачі жанру української духовної пісні має свої художні та соціокультурні переваги. Можливість художнього вияву через різні інтерпретації та аранжування духовних пісень стимулює музикантів і виконавців до творчого росту та експериментів зі звуком і стилями. Музиканти-автори, аранжувальники, виконавці можуть вносити сучасні елементи до класичних духовних пісень, створюючи нові аранжування, які привертають увагу слухачів та оновлюють давню музичну спадщину. Різноманітні інтерпретації дозволяють виразити різні емоції та настрої через музику, що може збагатити сприйняття духовних текстів. Викладення духовно-пісенного контенту в різних інтерпретаціях може сприяти взаєморозумінню та співробітництву між різними культурними та релігійними спільнотами.

Усі ці результати вказують на важливість платформи YouTube для подачі духовно-пісенного контенту як інструмента для розвитку та збереження культурної спадщини, стимулювання креативності музикантів та сприяння міжкультурному обміну і співробітництву.

Деякі вибрані зразки духовних пісень розглянемо детальніше.

Пісня «Страдальна Мати» досить відома у церковних колах, особливо у часі Великого посту. Її чуттєвість, душевність та проникливість спонукають до співпереживання, викликають емпатію, не залишаючи нікого байдужим. Єдиним джерелом, що засвідчує авторство пісні є друкована авторська збірка о. Івана Дуцька «Півець. Збірник нових церковно-народних пісень», що вийшла друком у Жовкві 1906 р. Слова і музика усіх пісень цієї збірки написані о. Іваном Дуцьком.

На YouTube духовна пісня «Страдальна Мати» представлена у виконанні найрізноманітніших виконавців: це і аматорські колективи та окремі виконавці, і професійні хори, гурти і солісти. До того ж, не лише українські, а й іноземні. До прикладу, Vydubychi Church Choir & Guest Artists (США) – професійне виконання мішаного хору з солісткою (аранжування Р. Гурко) [9]. Словацька співачка Домініка Новотна пісню «Страдальна Мати» репрезентує на Youtube акапельно [10]. В сучасному аранжуванні (В. Баран) під фонограму мінус, академічною манерою виконує цю пісню солістка Юлія Ометюх [11]. Також під супровід фонограми мінус пісня має місце у виконанні о. Вітольда Левицького [12].

У виконанні ансамблю української аутентичної музики «Божичі» (м. Київ) пісня «Страдальна Мати під хрестом стояла» лунає у чотириголосному викладі [13]. Тут дана пісня позиціонується як народна псалма з с. Овчарове Троїцького р-ну Луганської обл. Характеризується це виконання деякими мелодичними та ритмічними відмінностями від того варіанту, який подається у співаниках церковних пісень, а саме: висхідний гамоподібний рух у першому такті тут змінюється на стрибок на кварту вниз і знову вгору у першому куплеті та хід на пів тона вниз і знову вгору в інших куплетах, у ритмічному малюнку восьми тривалості у першому такті замінюють восьма з крапкою та шістнадцята, а у першому такті другого періоду спостерігаємо синкопований ритм.

Відеозапис із виконанням пісні «Страдальна Мати» семінаристами Івано-Франківської Духовної семінарії ім. свщмч. Йосафата у Храмі Святої Параскеви, Опришівці. Відео записане під час богослужіння, де присутні миряни разом із виконавцями [14].

Прикладом традиційного духовного пісенспіву на YouTube маємо євхаристійну пісню «О Ісусе наш небесний» о. Івана Дуцька. У виконанні тріо семінаристів представлена декількома записами: відео з храму [15], студійний запис [16], запис аматорського церковного хору [17]. Також запис цієї євхаристійної пісні на YouTube є у виконанні Шандро Христини, Стефанишин Богдана і Любові. В описі до відео, на якому лише фото із зображенням Святих Тайн під аудіо запис, автор відео вказує: «запис зроблено на звичайний дешевий кнопковий телефон, тому прошу вибачення за якість» [18].

Виконання пісні «О Ісусе наш небесний» хору парафії Преподобної Параскеви і Св. Мученика Назарія (сmt. Шкло, Львівська обл.), запис здійснено під час Святої Літургії [19].

На платформі You Tube є чимало варіантів загальновідомих (у традиційних християнських спільнотах) церковних пісень, створених значно пізніше за вищезгадані, авторство яких залишається невідомим, таких як: «Прийди, Христе, прийди», «За все Тобі я дякую», «Одної ночі Ісус», «Нехай не плаче Божа Мати», «Ти знаєш, Боже, моє бажання» та ін. Тут ці пісні звучать у виконанні церковних хорів (найчастіше аматорських), вокальних ансамблів (дуетів, тріо, квартетів...) чи солістів. Виконавцями духовних пісень на You Tube досить часто є священики, монахи, сестри-монахині, брати-семінаристи, які безпосередньо приналежні до даного культурного коду. Споживання духовно-пісенного контенту допомагає своїй аудиторії відчувати причетність до цього культурного коду, до прослави чи молитви, стимулює до активних дій щодо перетворення свого життя, згідно з Божим Законом.

Пісню «За все Тобі я дякую» на Youtube зустрічаємо у виконанні Анни Поночечної та Gospel Symphony Orchestra на ранковому Всеукраїнському служінні у День Подяки, що пройшов у Києві 17.09.17 р. Масове виконання оркестром, хором та солісткою надає пісні урочистості [20]. Та ж пісня в аматорському

виконанні о. Олексія Філюка під акомпанемент акордеону репрезентована як привітання отцем мирян із Днем П'ятидесятниці [21]. На YouTube знаходимо і гуртове виконання даної пісні мирянами церкви у с. Київцець на Львівщині, запис відео здійснено у храмі перед початком Святої Літургії [22].

Пісня «За все Тобі я дякую» поширена і у протестантських церковних спільнотах. Загалом у YouTube є чимало інших варіантів виконання цієї пісні.

Перебуваючи поза храмом, у будь-який час, лише маючи доступ до мережі Інтернет (що для сучасного світу є доступно і зовсім не складає труднощів), людина, слухаючи духовні пісні, може зануритися в атмосферу умиротворення, збудити в собі почуття покаяння, чи, навпаки, душевної радості та піднесення від усвідомлення Божої присутності в її житті. Це залежить від тематики та змісту пісень. Так, до прикладу, в період Великого посту, досить поширеними для християн є страсні пісні, що нагадують про страждання і смерть Ісуса Христа, про події, що їх супроводжували, допомагають глибше це відчутти, пережити, усвідомити важливість жертви Божого Сина для самої людини і для цілого людства. Досить поширеними страсними піснями на You Tube є вище згадана «Страдальна Мати» о. Іван Дуцько, «Чи ти був на Голгофі», «Маріє, гляди» (автор невідомий), «Закрило сонце» («Будь із нами»), «Під Хрест Твій стаю» о. Володимир Стех, «Сад Гетсиманський», «Голготи», «Христос розп'ятий» о. Йосип Кишакевич, «Хрест на плечі накладають» о. Володимир Стех та ін.

Церковну пісню «Маріє, гляди» на You Tube зустрічаємо у виконанні тріо братів-семинаристів: бр. Андрій Шабанов, бр. Юрій Шабанов, бр. Андрій Хомен [23], а також квартету братів-студентів василіанської семінарії у Брюховичах (о. д. Тадей Херович, ЧСВВ бр. Йоан Бойко, ЧСВВ бр. Климентій Ніколенко, ЧСВВ бр. Еміліян Волощук, ЧСВВ) [24]. Марія Каменюк, Роксолана Шпіца, о. Юрій Тихий, бр. Микола Остапів виконують піснеспів «Маріє гляди» під легкий інструментальний супровід, чотириголосся [25]. Знаходимо також виконання аматорського дуету у складі Данилків Софії та Шабан Ярини [26] та інших не професійних вокальних ансамблів. Авторство пісні залишається невідомим, усюди, де можна знайти текст пісні, чи запис (у мережі Інтернет), вказується лише, що це церковна пісня.

Мова тексту пісні проста, наближена до народної, зустрічаємо тут слова, не характерні для літературної мови, наприклад: «годен», «рідна матір Го стрічає», «слезамі», «до стовпа мя прив'язали», «оцім подумай», «на нім», також у даній пісні постфікс – ся вживається окремо, перед словом, що є звичним для народної мови (...де ся збираєш..., ...сонце з жаху ся сховало...). Пісня описує зустріч Матері Божої із Сином, який йде на смерть, розповідь ведеться від автора, зверненням до Матері Божої («Маріє, гляди, чиї то сліди?», «...Маріє, на плач»), також звернення Матері до Сина («дитино моя, де ся збираєш?», «де ти, сину, йдеш?», «помогла б Тобі, Сину мій любий», «...дитино моя») і Сина до Матері («Вже, Маріє, йду»). Глибокого емоційного враження додає момент смерті Ісуса і болючого розпачу Матері («...серце з жалю умліває, як на Сина споглядає...», «Мати вміває, а Син вмирає...»). Звернення Матері Божої до людей, як нагадування про грішну людську природу («Народе грішний, що Він вам зробив?...»), та звернення Божого Сина до людей («Народе грішний, що Я вам зробив?...») спонукає людей проїнятися жалем і співпереживати невинній смерті Ісуса Христа. Останні рядки пісні змушують людину задуматися над швидкоплинністю життя і неминучістю страшного суду («...скоро життя скінчиться і страшний суд приблизиться, що ж тоді буде?»).

Незважаючи на таку різноманітність викладу духовних пісень на платформі YouTube, переглядаючи коментарі, бачимо виключно позитивні відгуки та побажання, слухачі висловлюють щире подяку виконавцям і діляться своїми переживаннями і отриманим духовним досвідом.

Висновки. Соціокультурна вартість українських духовних пісень важлива та багатогранна, вони відіграють суттєву роль у формуванні та вираженні соціокультурної ідентичності українського народу. Зберігаючи у собі історію, традицію, духовність народу, стають поштовхом до переосмислення минулого і творення нового. Вони можуть бути джерелом інсайтів та мудрості, а також об'єднувати людей навколо спільних цінностей та ідей, підсилюючи національну єдність та гідність. Духовні пісні мають здатність впливати на суспільні процеси та мають глибокий соціокультурний контекст, який визначає їхню значущість та вплив на формування духовного та культурного обличчя українського народу.

Завдяки легкій можливості представляти свою творчість на широкий загал, на YouTube яскраво представлені традиційні українські духовні пісні у найрізноманітніших варіантах виконання, кожне з яких знаходить свою аудиторію. Таким чином, духовні пісні на YouTube мають здатність задовольнити духовні потреби людей з різними музичними вподобаннями, з різними художньо-естетичними смаками та рівнями духовного зростання.

Список використаної літератури

1. Бугайов М.В. Роль блогів у репрезентації сучасної української пісні. *Вісник Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журн. 2022. № 3. С. 63–68.
2. Гнатюк О. Українська духовна барокова пісня. Варшава : Київ, 1994. 188 с.

3. Єсипенко Н.Г. Когнітивні та мовні структури в авторському тексті. *Наук. вісник ДДПУ ім. І. Франка. Серія «Філологічні науки» (Мовознавство)*. 2014. № 2. С. 40-45.
4. Загребельний І. Що таке традиція. URL: <http://banderivets.org.ua/scho-take-tradytsiya.html> (дата звернення: 30.08.2023).
5. Матійчин І. Українська духовна пісня в галицьких авторських пісенних збірках кінця XIX – першої половини XX ст. *Вісник Прикарпат. ун-ту. Серія «Мистецтвознавство»*. 2008. № 12-13. С. 133-139.
6. Медведик Ю.Є. Українська духовна пісня XVII-XVIII століть. Львів : Вид-во УКУ, 2006. 323 с.
7. Мусієнко О.В. Новітні аудіовізуальні інструменти репрезентації української ідентичності на відеохостингах в умовах російсько-української війни. *Зб. наук. праць «Культура України»*. Харків, 2022. № 78. С. 30-37.
8. Ривліна В.М. Медіатизація мистецтва: комунікаційні аспекти : дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.01. Дніпро, 2021. 194 с.
9. Roman Hurko. Sorrowful Mother/Страдальна Мати (arr. Roman Hurko) Vydubychi Choir, 2017. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1QvbjtXHwB4> (дата звернення: 04.09.2023).
10. Dominika Novotna_official. Dominika Novotná –Stradal'naja Maty, 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BD07kFY2xrY> (дата звернення: 04.09.2023).
11. Юлія Ометюх. Страдальна Мати, 2016. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ccvaH6Xqxug> (дата звернення: 04.09.2023).
12. о. Вітольд Левицький. Страдальна Мати, 2019. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XwNIToGtpBc> (дата звернення: 04.09.2023).
13. Bozhychi. Божичі: Страдальна мати під хрестом стояла - Psalm, 2017. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=npGV4IXY4_E (дата звернення: 04.09.2023).
14. УГКЦ Храм Святої Параскеви Опришівці. Страдальна Мати під хрестом стояла – виконують семінаристи, 2019. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=E6TltmYJQec> (дата звернення: 04.09.2023).
15. Yurii Shabanov. О, Ісусе наш небесний, 2020. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OuaBtR4NoaQ> (дата звернення: 04.09.2023).
16. По дорозі з Господом. Церковні пісні. О, Ісусе наш небесний, 2023. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZQzeOfuBIbk> (дата звернення: 04.09.2023).
17. Zoriana O, Ісусе наш небесний, 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MX5p2WWjxfA> (дата звернення: 04.09.2023).
18. Любов Стефанишин. О, Ісусе наш небесний (Євхаристійна), 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=n6DuTD08380> (дата звернення: 04.09.2023).
19. Marina Kosar. О, Ісусе Наш Небесний, 2022. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=34E01mQxo_I (дата звернення: 04.09.2023).
20. Анна Поночевна. «За все Тобі я дякую» Виконавці – Анна Поночевна та Gospel Symphony Orchestra, 2017. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kVofb13uFlw> (дата звернення: 04.09.2023).
21. Олексій Філюк. За все Тобі я дякую, 2020. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ytxdfBm1qWk> (дата звернення: 04.09.2023).
22. Ботнар В. За все Тобі я дякую. Львівщина, с. Кіівець, 2018. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_M7F8mEcpz8 (дата звернення: 04.09.2023).
23. Yurii Shabanov. Страсні пісні: Маріє гляди, 2019. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=lAiE8Sahfts> (дата звернення: 04.09.2023).
24. Василяни: Українська провінція. Брати-студенти ЧСБВ: Маріє, гляди, 2022. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=tN_Oery45SU (дата звернення: 04.09.2023).
25. Живе телебачення. Маріє, гляди... церковна пісня, 2023. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=R_JSI0_oGnI (дата звернення: 04.09.2023).
26. Наталя Олесків. Маріє, гляди, 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=20G6Il54oGo> (дата звернення: 04.09.2023).

References

1. Buhajov M.V. Rol' blohiv u reprezentatsii suchasnoi ukrains'koi pisni. *Visnyk Natsional'noi akademii kerivnykh kadrov kul'tury i mystetstv : nauk. Zhurnal*. 2022. № 3. С. 63–68.
2. Hnatiuk O. Ukrains'ka dukhovna barokova pisnia. Varshava; Kyiv, 1994. 188 с.
3. Yesypenko N. H. Kohnityvni ta movni struktury v avtors'komu teksti. *Naukovyy visnyk DDPU imeni I. Franka. Seriiia «Filolohichni nauky» (Movoznavstvo)*. 2014. № 2. С. 40-45.
4. Zahrebel'nyj I. Scho take tradytsiia. URL: <http://banderivets.org.ua/scho-take-tradytsiya.html> (дата звернення: 30.08.2023).
5. Matijchyn I. Ukrains'ka dukhovna pisnia v halyts'kykh avtors'kykh pisennykh zbirkakh kintsia KhIKh – pershoi polovyny KhKh st. *Visnyk Prykarpats'koho universytetu. Seriiia «Mystetstvoznnavstvo»*. 2008. № 12-13. С. 133-139.
6. Medvedyk Yu. Ye. Ukrains'ka dukhovna pisnia XVII-XVIII stolit'. L'viv : Vyd-vo UKU, 2006. 323 с.
7. Musiienko O.V. Novitni audiovizual'ni instrumenty reprezentatsii ukrains'koi identychnosti na videokhostynhakh v umovakh rosijs'ko-ukrains'koi vijny. *Zbirnyk naukovykh prats' «Kul'tura Ukrainy»*. Kharkiv, 2022. №78. С. 30-37.
8. Ryvlyna V.M. Mediatyzatsiia mystetstva: komunikatsijni aspekty : dys. ... kand. nauk iz sots. komunikatsij : 27.00.01. Dnipro, 2021. 194 с.
9. Roman Hurko. Sorrowful Mother/Stradal'na Maty (arr. Roman Hurko) Vydubychi Choir, 2017. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1QvbjtXHwB4> (дата звернення: 04.09.2023).

10. Dominika Novotna_official. Dominika Novotná – Stradal'naja Maty, 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BDo7kFY2xrY> (дата звернення: 04.09.2023).
11. Yuliia Ometiukh. Stradal'na Maty, 2016. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ccvaH6Xqxug> (дата звернення: 04.09.2023).
12. o. Vitold Levys'kyj. Stradal'na Maty, 2019. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XwNIToGtpB> (дата звернення: 04.09.2023).
13. Bozhychi. Stradal'naia maty pid khrestom stoiala-Psalm, 2017. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=npGV4IXY4_E (дата звернення: 04.09.2023).
14. UHKTs Khram Sviatoi Paraskevy Opryshivtsi. Stradal'na Maty pid khrestom stoiala - vykonuiut' seminarysty, 2019. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=E6TItmYJQec> (дата звернення: 04.09.2023).
15. Yurii Shabanov. O, Isuse nash nebesnyj, 2020. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OuaBtR4N> oaQ (дата звернення: 04.09.2023).
16. Po dorozh z Hospodom. Tserkovni pisni. O, Isuse nash nebesnyj, 2023. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZQzeOfuBIbk> (дата звернення: 04.09.2023).
17. Zoriana. O, Isuse nash nebesnyj, 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MX5p2WWjxfA> (дата звернення: 04.09.2023).
18. Liubov Stefanyshyn. O, Isuse nash nebesnyj (Yevkharystijna), 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=n6DuTD08380> (дата звернення: 04.09.2023).
19. Marina Kosar. O, Isuse nash nebesnyj, 2022. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=34E01mQxo_I (дата звернення: 04.09.2023).
20. Anna Ponochevna. Za vse Tobi ia diakuii. Vykonavtsi - Anna Ponochevna ta Gospel Symphony Orchestra, 2017. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kVofb13uFlw> (дата звернення: 04.09.2023).
21. Oleksij Filiuk. Za vse Tobi ia diakuii, 2020. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=yrxdfBm1qW> k (дата звернення: 04.09.2023).
22. Botnar Viktor. Z vse Tobi ia diakuii. L'vivschyna, s. Kyivets', 2018. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_M7F8mEcpz8 (дата звернення: 04.09.2023).
23. Yurii Shabanov. Strasnii pisni: Mariie hliady, 2019. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IAiE8Sahfts> (дата звернення: 04.09.2023).
24. Vasyliiany: Ukrain's'ka provintsiiia. Braty-studenty ChSVV: «Mariie, hliady», 2022. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=tN_Oery45SU (дата звернення: 04.09.2023).
25. Zhyve telebachennia. Mariie, hliady... tserkovna pisnia, 2023. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=R_JSI0_oGnI (дата звернення: 04.09.2023).
26. Natalia Oles'kiv. Mariie, hliady, 2021. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=20G6Il54oGo> (дата звернення: 04.09.2023).

FEATURES OF PRESENTING TRADITIONAL SPIRITUAL SONG CONTENT ON THE «YOUTUBE» PLATFORM

Yatsenko Halyna – graduate student at the Department of Musicology
and Methodology of Musical Art, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

The article explores the features of presenting traditional spiritual songs on the YouTube platform. It identifies the role of this content in the socio-cultural space and in the spiritual life of an individual. The concepts of «tradition» and «folk culture» in Ukrainian spiritual songs are discussed in the article. It reveals the inherent characteristics of spiritual song performances, outlines a universally significant cultural code for consumers of spiritual song content, and examines its role in the perception of examples of this genre.

Key words: Ukrainian spiritual song, spiritual song content, tradition, YouTube, traditional spiritual song.

UDC 477.3.29

FEATURES OF PRESENTING TRADITIONAL SPIRITUAL SONG CONTENT ON THE «YOUTUBE» PLATFORM

Yatsenko Halyna – graduate student at the Department of Musicology
and Methodology of Musical Art, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

The article explores the features of presenting traditional spiritual songs on the YouTube platform. It identifies the role of this content in the socio-cultural space and in the spiritual life of an individual. The concepts of «tradition» and «folk culture» in Ukrainian spiritual songs are discussed in the article. It reveals the inherent characteristics of spiritual song performances, outlines a universally significant cultural code for consumers of spiritual song content, and examines its role in the perception of examples of this genre.

The aim of the article is to identify the features of presenting traditional spiritual song content on the YouTube platform.

Research Methods. The basis of the research is an interdisciplinary methodology. Structural-semiotic, aesthetic, cultural, and axiological methods are employed.

Novelty. Ukrainian spiritual songs are examined in the context of their functioning on the YouTube platform.

Conclusions. The socio-cultural value of Ukrainian spiritual songs is significant and multifaceted; they play a crucial role in shaping and expressing the socio-cultural identity of the Ukrainian people. Preserving the history, tradition, and spirituality of the nation, they serve as a catalyst for reevaluating the past and creating something new. They can be a source of insights and wisdom, as well as bring people together around shared values and ideas, reinforcing national unity and dignity.

Spiritual songs have the ability to influence societal processes and have a deep socio-cultural context that defines their significance and impact on the formation of the spiritual and cultural identity of the Ukrainian people.

Thanks to the ease of sharing their creativity with a wide audience on YouTube, traditional Ukrainian spiritual songs are vividly represented in various performance styles, each finding its own audience. Thus, spiritual songs on YouTube have the ability to satisfy the spiritual needs of people with different musical preferences, artistic and aesthetic tastes, and levels of spiritual growth.

Key words: ukrainian spiritual song, spiritual song content, tradition, YouTube, traditional spiritual song.

Надійшла до редакції 28.09.2023 р.

УДК 378:7

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОФЕСІЙНІЙ МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ

Калуст'ян Олександр – професор, завідувач кафедри естрадної музики,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-1910-362X>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.691>
alexus47@i.ua

Остапчук-Будз Марія – доцент кафедри естрадної музики,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-6903-7096>
maria.budz.ostapchuk@gmail.com

Ковлева Марія – старший викладач кафедри естрадної музики,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-1363-7214>
kafedraestrady@gmail.com

Досліджено загальносвітові тенденції зростання попиту на нові види робіт та навичок, пов'язаних із використанням штучного інтелекту в різних галузях, зокрема музичній індустрії, що вимагає від майбутніх музикантів знань як у сфері основної спеціальності, так і в галузі інформатики та інформаційних технологій. Український музично-освітній сектор потребує реакції на ці процеси через створення освітніх програм, які б допомагали набувати компетенцій, необхідних для суспільства, заснованого на ШІ. Виявлено та проаналізовано основні програми ШІ, які можна застосовувати в організації освітнього процесу підготовки фахівців музичної сфери.

Ключові слова: штучний інтелект, ШІ, музична освіта, художній процес, творчість.

Постановка проблеми. Ринок освітніх технологій в останні роки активно розвивається і одним із вагомих факторів його розвитку є штучний інтелект (ШІ). В Україні пандемія, повномасштабна війна та викликана ними потреба в дистанційному навчанні, значно посилили увагу науковців й практиків до процесу інтеграції технологій ШІ в освітній сектор.

Термін «штучний інтелект» вперше застосовано 1956 р. у США професором Дартмутського коледжу Джоном МакКарті для опису «науки і техніки створення інтелектуальних машин, особливо інтелектуальних комп'ютерних програм» [9].

В Україні згідно «Концепції розвитку штучного інтелекту» цей термін використовується у значенні організованої сукупності інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів дослідження і алгоритмів обробки інформації, отриманої, або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань [3]. У сфері вищої освіти концепція передбачає створення спеціалізованих освітніх програм ШІ, включення питань ШІ до інших освітніх програм із різних спеціальностей, створення міждисциплінарних, зокрема спільних, магістерських і докторських програм тощо [3]. Тобто, зростання попиту на нові види робіт і навичок, пов'язаних із використанням ШІ в різних індустріях, є загальносвітовою тенденцією і українському сектору освіти важливо відреагувати на ці процеси та створити програми навчання, які б сприяли набуттю компетенцій, необхідних суспільству, заснованому на ШІ. Отже, у контексті значного поширення ШІ важливо вивчати можливості його застосування в різних освітніх сферах, зокрема, у музичній освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Джерелознавчий аналіз проблеми засвідчив, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій в музичній освіті та музичній професійній діяльності в різних аспектах досліджували українські та зарубіжні вчені. Зокрема, теоретичні основи забезпечення комп'ютеризації музичної освіти розкрито в наукових працях таких авторів, як Т. Зінська [2], В. Луценко [7], І. Пащенко [6] та ін. Науково-методичні підходи до використання ІКТ у процесі